

ضرورت نگاه بنیادی و ریشه‌ای به نوسان‌های بازار سرمایه

کوروش شایان

است به طور ناعادلانه اصابت می‌نماید. موضوع مهم دیگر در کمک به اثربخشی حسابرسی محدودسازی گزارش‌ها به وظایف ذاتی حسابرسی و بازرسی در چارچوب قانون تجارت است. محول ساختن سایر خدمات مورد نیاز بخش‌های مختلف نظارتی در چارچوب مقررات موضوعی مربوط از جمله گزارشگری درخصوص رعایت مقررات سازمان بورس، کفایت و اثربخشی نظام کنترل‌های داخلی، پول‌شویی و مواردی از این قبیل خارج از چارچوب کلاسیک حسابرسی مستقل است. پیشنهاد می‌شود خدماتی از این قبیل در چارچوب سایر قراردادهای اعتباربخشی انجام پذیرد. این امر خود به تخصصی‌تر شدن گزارش‌ها منجر می‌شود.

بهبود آموزش با نگاه جهانی

به طور حتم دوره‌های آموزشی حرفه‌ای بالاخص دوره‌های برگزار شده در یک سال اخیر در افزایش کیفیت همکاران حرفه‌ای مؤثر بوده است. اما شایسته است بر افزایش کیفیت دوره‌ها، تخصصی‌تر نمودن آموزش سطوح مختلف حرفه‌ای، بالاخص سطوح ارشد شامل شرکا و مدیران، تنوع‌بخشی

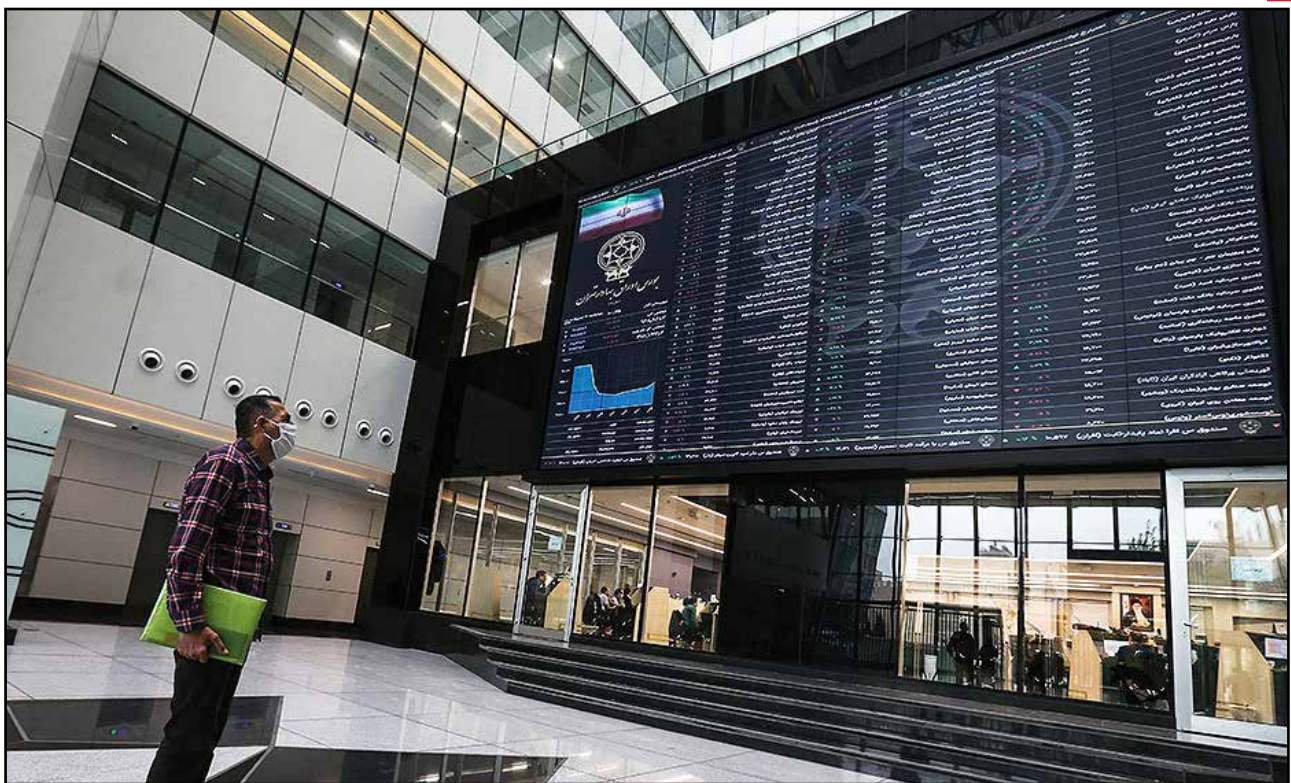
مالیات بر درآمد و ابزارهای مالی و یا به ضعف نظام حاکمیتی شرکت‌ها بر می‌گردد. الزام به رعایت استانداردهای یادشده به دلیل فراهم نبودن زیر ساخت‌های محیطی، اطلاعاتی و حقوقی، عملاً کیفیت گزارشگری را به دلیل عدم تطابق شرایط واقعی کسب‌وکار در ایران با شرایط محیط تدوین استانداردهای بین‌المللی زائل و استفاده‌کنندگان را در تحلیل دچار مشکل می‌کند.

به نظر می‌رسد در صورت اصلاح رویه‌ی تدوین استانداردها و استفاده از متخصصان با تجربه در حوزه‌های مختلف اقتصادی، حقوقی، سیاسی و مالی و تدوین مقررات منطبق با واقعیت‌های محیطی کشور، کمک به استقرار نظام حاکمیت شرکتی در چارچوب نظام مبتنی بر شایسته‌سالاری، شفافیت مقررات و ترویج فرهنگ اخلاق سازمانی مبتنی بر الگوهای عملیاتی می‌تواند بر ارتقای نظام عملیاتی و مالی، شفافیت اطلاعات و کیفیت گزارشگری افزوده، حسابرسی را هم اثربخش سازد. عدم آماده‌سازی زیر ساخت‌ها منجر به گزارشگری نامناسب می‌شود و متأسفانه آثار نقصان‌های برشمرده به آخرین حلقه‌ی کنترلی که حسابرسان مستقل

یکی از ابزارهای مهم در ارزیابی سهام، گزارش‌های مالی شرکت‌ها است و

گزارش‌های حسابرسی به عنوان عامل اعتباربخشی به گزارش‌های مالی نقش بسیار مهم و حائز توجه در این امر دارند. به طور معمول انتظار می‌رود که گزارشگری مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بازار سرمایه مبتنی بر رعایت استانداردهای مورد عمل حسابداری باشد و حسابرسان مستقل هم بر رعایت این امر صحه‌گذاری کنند، اما عدم تطابق استانداردهای مقرر با شرایط محیطی کسب‌وکار در محیط واقعی، رعایت استانداردهای حسابداری را بعضاً برای شرکت‌ها به‌نحو کامل ناممکن می‌سازد و در نتیجه حسابرسان مستقل مجبور به طرح موارد عدم رعایت در قالب بندهای تعدیلی و صدور گزارش‌های حسابرسی با بند اظهارنظر مشروط و یا مردود، عدم اظهارنظر می‌گردند.

علت عدول از استانداردها عموماً به عدم کارایی استانداردهای حسابداری از قبیل استانداردهای پیمان‌های بلندمدت، ساخت املاک، دارایی‌های غیر جاری نگهداری شده برای فروش،

رشته‌های مرتبط، سرمایه‌گذاری در تجهیز، تولید و به‌کارگیری نرم‌افزارهای تخصصی، طی یک دوره‌ی دست‌کم پنج‌ساله مؤسسات را برای پاسخ‌گویی به نیازهای کشور با احتمال امکان الحاق و ورود بنگاه‌های کشور به بازارهای بین‌المللی مهیا ساخت.

در این مرحله شایسته است جامعه‌ی حسابداران رسمی کشور به‌عنوان متولی حرفه در ایفای این نقش کلیدی و همچنین ظرفیت‌های عملیاتی حرفه به جامعه و در نتیجه توسعه‌ی بازار، در ارتقای کیفیت حسابرسی ایفای نقش کند. عدم نگاه بنیادین و ریشه‌ای به علل کاستی‌ها و چالش‌های مؤسسات حسابرسی، منجر به برخورد با معلول‌ها و مسائل جاری و روزمره در حوزه‌ی کنترل کیفیت شده و این نیز به کاهش اثر بخشی کنترل کیفیت جامعه که همانا ارتقای کیفیت مؤسسات حسابرسی است، انجامیده است.

لذا بازنگری اساسی در رویکرد و تدوین یک برنامه‌ی میان‌مدت در چارچوب

است. اما متأسفانه گستردگی فساد در تمامی سطوح جامعه، بزرگ‌ترین ریسک و چالش امروز حرفه‌ی حسابرسی است. گستردگی فساد و همگانی شدن آن در سطح وسیعی از جامعه منجر به بی‌تفاوتی در مواجهه با آن می‌گردد.

نحوه‌ی سیاست‌گذاری جامعه‌ی حسابداران رسمی در این حوزه می‌تواند پی‌آمد بسیار مهم و اثرگذاری در ارتقای کیفیت حسابرسی داشته باشد. مؤسسات عضو جامعه به‌دلیل آن‌که از بدو تشکیل با حجم وسیعی از کار مواجه شده و عواید حاصله هم متناسب با نیازهای سازمانی نبوده، امکان سازمان‌دهی خود را برای پاسخ‌گویی به حجم وسیع انتظارات نیافته‌اند.

ازاین‌رو، لازم است حمایت از ساختارسازی و توانمندسازی مؤسسات در چارچوب طرح‌های پیشنهادی ادغام و تحصیل، طراحی و استقرار مدل‌های حاکمیتی مؤسسات، متنوع‌سازی حوزه‌های عملیات و در نتیجه امکان به‌کارگیری از متخصصان در سایر

به دوره‌های آموزشی مرتبط از قبیل دوره‌های حقوق تجارت، مسائل حوزه‌ی بانکداری، پول، ارز، مقررات بازرگانی، مدیریت ریسک، اقتصادسنجی و آمار می‌تواند در تربیت نیروهای کارآمد حرفه‌ای مؤثر باشد. یکی از مهم‌ترین ضعف‌های آموزشی کشور که متأسفانه جامعه‌ی حسابداران اسمی هم بر آن دچار است کمبود مدرسان مجرب و کارآزموده در حوزه‌های تخصصی است. ازاین‌رو استفاده از مدرسان بین‌المللی اگرچه با توجه به محدودیت‌های موجود سخت است، اما غیر ممکن نیست.

اخلاق حرفه‌ای و ضرورت سیاست‌گذاری برای ارتقای کیفیت حسابرسی

قائل بودن حساب‌رسان به رعایت، اصول و آیین اخلاق حرفه‌ای مهم‌ترین عامل خودکنترلی در جامعه‌ی حسابداران رسمی کشور است و مهم‌ترین عامل کیفیت حسابرسی قائل بودن حساب‌رسان به پایبندی به اصول آیین رفتار حرفه‌ای

موارد مطروحه فوق و استفاده از مجریان و متخصصان غیر شاغل با رویکرد ارشادی در حوزهی کنترل کیفیت عملکرد جاری، می‌تواند به پیشرفت حرفه و نگهداری حریم آن یاری کند.

نقش عوامل کلان در نوسانات بازار سرمایه

نوسانات شدید و بعضاً غیر عادی سهام در سال جاری عمدتاً از عوامل متعدد در حوزه اقتصاد کلان کشور ریشه گرفته است. شکل گرفتن انتظارات تورمی بالا به دلیل اعمال تحریم‌های بین‌المللی، تغییرات شدید نرخ ارز، موضوع تجدید ارزیابی شرکت‌ها، شرایط انقباضی بازار کسب‌وکار و مهاجرت سرمایه از بخشی از بازارهای تولیدی به بازارهای سرمایه، سیاست‌های تشویقی دولت در واگذاری سهام، تبلیغات همه جانبه هم در حالت رونق بازار و هم دوران سقوط آن، و ورود کلیه‌ی ارکان بدون توجه به حوزهی تخصصی و با اهداف متفاوت نقش بسیار مهمی در نوسانات شدید بازار سرمایه ایفا کرده است، به نظر می‌رسد در سال جاری نوسانات پیش از آن که متأثر از عوامل بنیادی مؤثر بر عملکرد شرکت‌ها باشد، متأثر از عوامل خارج از اراده‌ی بنگاه‌ها بوده و گزارش‌های مالی و حسابرسی در این امر کم‌ترین نقش را ایفا کرده‌اند. بنابراین هرگونه نقش‌دهی به آنان فاقد پشتوانه‌ی منطقی است. شاید تنها انتظار می‌رفت که مؤسسات در حوزهی بررسی گزارش‌های افزایش سرمایه از محل تجدید ارزیابی به موضوع فقد استانداردهای ارزشیابی، مشخص نبودن روش‌های مورد استفاده در ارزشیابی دارایی‌های ثابت و مرجودی‌های جنسی و در نتیجه کاهش قابلیت اتکا به اطلاعات مالی توجه و به سیاستگذاران امر که بدون ریل گذاری به دنبال به راهاندازی قطار بوده‌اند، تذکرات و راهنمایی‌های لازم را ارائه می‌کردند. ■

حسابرسان و تهدیدهای محیطی

سعید گل محمدی

اخیر با حسابرسان در مشکلات مبتلا به، تشکل صنفی و حقوقی در جهت دفاع از حسابرسان وجود نداشته و هر تهدید از هر موضعی باعث محکومیت حسابرسان شده و در بهترین شرایط و پس از ماه‌ها صرف زمان و هزینه از سوی حسابرس و جامعه‌ی محترم حسابرسان صرفاً منجر به تعلیق حسابرس نشده است و برخوردی نیز با عامل شکایت به عمل نیامده یا هزینه‌های حسابرس در این خصوص جبران نشده است. لذا این امر مشتبه می‌شود که حسابرسان فاقد پشتوانه‌اند و به چالش کشیدن حسابرسان از سوی هر مرجعی سهل‌الوصول است. همین مسأله در شرایط فعلی بازار سرمایه می‌تواند تهدید جدی برای حرفه به وجود آورد. ■

بر اساس استانداردها، رهنمودها و سایر متون ترجمه شده در شرایط بروز سهل انگاری یا خطا از سوی حسابرس، اشخاص متضرر بایستی اثبات کنند قصور حسابرس دلیل اصلی زیان ایشان بوده یا حسابرس در صورت اثبات این که دلیل اصلی زیان ایشان، اشکال در حسابرسی نبوده، باعث تقلیل تبعات برخورد با حسابرس خواهد بود. خریداران سهام در بازار سرمایه در دوره‌ی اخیر بدون توجه به صورت‌های مالی، وضعیت شرکت‌ها، گزارش‌های حسابرسی، شاخص‌ها و پارامترهای مالی و اقتصادی اقدام به خرید و فروش کرده‌اند. افزون بر آن که بیان افزایش و کاهش ارزش سهم اصولاً جایگاهی در گزارشات حسابرسی ندارد. متأسفانه در برخوردهای سال‌های